

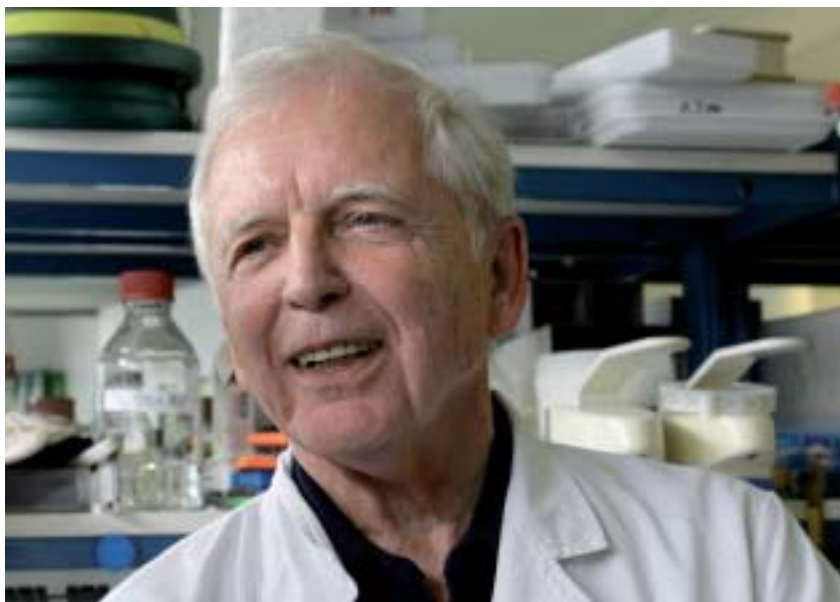
Vuoden 2008 nobelisti Harald zur Hausen

Iuennoi Lääkäripäivillä!

Lääkäripäivillä 2009 vierailee kansainvälinen huippuasiantuntija, kun tämän vuoden lääketieteen Nobelpalkinnon saaja, Harald zur Hausen pitää Valokeilassa-luennon.

Harald zur Hausen on 72-vuotias saksalainen emeritusprofessori Syövän-tutkimuskeskuksesta Heidelbergistä. Hän on myös Helsingin yliopiston kunniatohtori, joka vieraili Suomessa jo vuonna 1993 International Society for Sexually Transmitted Diseases Research -kokouksessa ja Lääkäripäivien papilloomavirusrokotesymposiumissa v. 2000.

Harald zur Hausen aloitti virologin uransa 1960-luvulla tutkimalla tuumoriviruksia, erityisesti Epstein-Barr viruksen osuutta lymfoomaan. Pian zur Hausenin mielenkiinto suuntautui papilloomaviruksiin (HPV). Papilloomavirusten tiedettiin aiheuttavan syyliä, ja vaikka viruksia nähtiin elektronimikroskopiolla, niitä ei pystytty kasvattamaan soluviljelmässä mikä jarrutti tieteellistä tutkimusta. zur Hausen esitti jo 1975, että seksin yhteydessä tarttuva papilloomavirus on kohdunkaulansyövän syy, vaikka kohdunkaulan syöpää pidettiin herpes simplex-virus tyyppi 2:n aiheuttamana. zur Hausenin ryhmä onnistui kloonamaan HPV16:n ja HPV18:n kohdunkaulan levyepiteelisyöpä- ja adenokarsinoomanäytteistä 1983-85. Tämä johti

Alex Grimm/Reuters/Lehtikuva

kohdunkaulansyövän syntymekanismien selvittämiseen. Zur Hausenin ryhmän kloonamien, suomalaisillekin lahjoittamien, cDNA:ien perusteella kehitettiin HPV DNA-testit diagnostiikkaan. Viruksen kaltaisten partikkelien keksiminen mahdollisti HPV-rokotteen kehittämisen.

Kohdunkaulansyöpätapauksia todetaan maailmassa vuosittain puolisen miljoonaa ja Euroopassakin noin 60 000 tapausta. Seulonnoista huolimatta kohdunkaulansyövän ilmaantuvuus lisääntyy erityisesti nuorissa ikäryhmissä. HPV-rokotteeseen, jolla on mahdollista estää valtaosa näistä tautitapauksista, kohdistuu suuria odotuksia. Tutkimukset ovat osoittaneet rokotteen estävän 97-100 % kohdunkaulan syövän vaikeista esiasteista rokotettaessa viruksille altistumat-

tomia nuoria. Marraskuussa uutisoitiin, että Ruotsissa aletaan rokottaa 10-11-vuotiaat tytöt.

Suomi on ollut vahvasti mukana molempien papilloomavirusrokotteiden tehotutkimuksissa, joihin on osallistunut noin 22 000 suomalaista nuorta naista, mikä on yli kolmasosaa globaalista rekrytoinnista. Parhailaan Suomessa on käynnissä paikkakuntasatunnaistettu faasi 4 tutkimus, jossa selvitetään eri rokotusstrategioiden vaikuttavuutta, ja johon on jo osallistunut yli 30 000 nuorta. Tämän tutkimuksen odotetaan löytävän hyödyllisimmän rokotusstrategian. ■

Jorma Paavonen
professori, ylilääkäri, HYKS, naistenklinikka
Matti Lehtinen
tutkimusprofessori, KTL ja Tampereen yliopisto
Hannu Halila
koulutusjohtaja, dosentti, Suomen Lääkäriliitto

